

Skøyer- og krittstreker - da “Strinda høgre” flyttet fra sentrum til Snaustrinda

Av Hans Georg Jürgens

Skepsisen meldte seg i elevflokken da det ble kjent at skolen skulle forlate den skjeve, kummerlige, nedslitte, falleferdige, makeløst morsomme og høyt elskede Dessengården på Trondhjems borgerlige realskoles grunn i sentrum. I 1956 skulle vi flytte inn i nybygg på Snaustrinda til en slags Sibir-tilværelse, til stille dager langt fra den pulserende byens herligheter.

Vi så klart hva vi ville miste: Nordre, «Erichsen», biblioteket - ja, alle midtbyens forlokkende muligheter som gjorde frikvarterenes utillatelig lange utflukter i sentrum til skoledagens høydepunkter. Og vi ville miste og savne de to gamle damene med tynne, blå fingre i melkebutikken i kjelleren rett over gaten - som

solgte lange, smale wienerbrød med masse melis på.

For oss som kom fra Strindheim, Berg, Åsvang og andre «landsens» skoler, var dette å tre inn i Den nye verden. Skolegang var kanskje ikke å forakte likevel. Desto større var nedturen da vi fikk vite hvor det nye skolebygget tok form. Vi kjente Snau-Strinda. Hva kunne man oppleve her annet enn drivende skyer og en vindslitt kråkeflokk som passerte i ny og ne?

Og lærerne ble med...

Noen få trøstet seg med at det sikkert ble flott innendørs på den nye skolen. Vinduer uten trekk, ingen sangsal å svette i, som «Krematoriet» på loftet i Dessengården, oppvarmet som den ofte var av hard vedfyring i etasjene under. Men

Strinda gymnas i 1968.
Foto: Jan Habberstad.

selv disse nølende optimistene skjønte at lærerne skulle bli med på lasset. Det var jo en strek i regningen. Det nye og løfterike hadde sine begrensninger.

Visst fikk vi det fint på nyskolen, med egen gymsal, auditorier og alskens spesialrom. Blankt og gildt det hele. «Men alt er så rektangulært,» sukket lektor Olav Flønes, en venn av gyngende gulv, mild gjennomtrekk og de skjeve vinkler.

Skolehverdagen endret seg etter flyttingen. Lærerne, pensumbøkene og eksamenskravene var de samme, men både lærere og elever ble tammere, ja verre: de ble snillere. Riktignok kunne det skje at en elev hoppet ut fra norskrommet i annen etasje en snørik dag med høye skavler nedenunder, men sånt var unntak. I Dessengården var det helt normalt å fylle en pose med vann og slippe den fra annen etasje og rett i hodet på en dame som kom fin og nystelt fra frisøren. Ikke vakkert, det skal medgis. Vakkre var heller ikke de ordene rektor Torjus Berge fikk høre da han ble oppsøkt av det dryppvåte offeret på sitt kontor.

En mildere variant stod to unge herrer for da de lente seg ut av vinduet og vred våte svamper over hodene på to jenter som stakk hodene ut i etasjen under.

«Peffen»-historien

«Peffen»-historien kunne bare ha utspilt seg i Dessengården.

Signe Fransrud, her som rettferdig og streng dommer under den årlige fotballkampen mellom russepikene og lærerne i 1967.

Foto: Jan Habberstad.

Lærerens arbeidsplass var et smalt kateeter oppe på et lite podium, en flat «kasse», kanskje 2 meter bred, 3 meter lang og ca. 30 cm høy. De mest vidløftige guttene lettet på podiet, og med mild vold dyttet de sin klassekamerat Peffen inn i dette lukkede rommet like før frøken Signe Caspara Fransrud (blant elevene «Fransa») skulle ha naturfagtime. Undervisningen var godt i gang da Peffen ga seg til kjenne ved bankelyder og halvvalte stønn. De som har hatt henne som lærer, kan forestille seg reaksjonen til Fransa - denne seige strikkmotoren,

den kontante hønemoren fra Hønefoss som kunne tenne på alle pluggene (karakteristikken er lektor Arne Wolds). I dag kan ikke Peffen huske denne historien. Så har han vel opplevd flere? Andre vil huske den så lenge de lever.

Ekspløsjonen - og ikke-ekspløsjonen

Fransa «eksploberte» utendørs en dag. Fire sterke karer hadde tatt tak i hennes lille svarte Citroën (eller var det Fiat?) og plassert den på tvers på fortauet. De som var til stede synes å huske at vindusrutene klirret da kruttønna gikk i lufta. Og kruttønna var altså vår alles frøken Signe Caspara Fransrud, dette boblende oppkommet, fargeklatten i de grå skoledagers endeløse verb- og tallrekker, en populær og storartet pedagog - mellom eksplosjonene.

En eksplosjon som ikke inntraff, hadde en annen dimensjon. Lektor Tor John-

sen, den fryktede og faktisk også elskede matematikk- og fysikklereren, turneren fra Horten med den blyantrette ryggen og bistert, men bronsebrunt fjes etter somrene i hjembyen - ham spøkte man ikke med. Han var den eneste som man absolutt ikke spøkte med. Han var også den eneste som kunne skape dødens stillhet i klasserommet - hovedsakelig basert på frykt, det må innrømmes. Han var også den læreren som ikke ga seg før stoffet satt spikret hos hver eneste elev.

Jeg husker ikke hvem det var, men et par karer i klassen koblet ut hjernen og løsnen på beina på pinnestolen som Johnsen skulle sitte på. Dere er gjerne, gispet skrekkslagne medelever. Noen få vurderte situasjonen kaldere og så for seg sammenbrudd, sykmelding og vikar i lange tider. Men det var for sent å gripe inn. Johnsen skred inn i klassen, like rak i ryggen som alltid, ja han helte nesten bakover. Da det var blitt så stilt at man

Skolens idrettsdag på Lerkendal stadion i 1966. Fra venstre: Tor Johnsen, Egil Sanner, Kirsten Vågen, Sissel Granum, Anne Myklebust, Kari Winther Larsen.
Foto: Jan Habberstad.

ville ha hørt en flue klampe i vinduskarmen, fyrte han av et «Sitt ned!» og satte seg selv.

20-25 hjerter sluttet å slå. Dette var jor-das siste dag. Livet var over, den siste punsjbollen fra «Erichsen» var fortært. Nå ventet det store intet.

Stolen holdt. Ja, underet skjedde, katastrofen skjedde ikke. Johnsen ble sittende rolig og kunne be den første likbleke eleven gulpe opp godbitene i Brun og Deviks fysikkklære.

En natt drømte jeg at jeg hadde fylt en pose med to liter vann og sluppet den i hodet på lektor Johnsen, som stod på fortauet og foreleste om Arkimedes' lov. Det var første og siste gang jeg våknet av mitt eget skrik.

Stagnasjonen kom og gikk

Etter flyttingen til Strinda inntrådte en slags forbigående stagnasjon i lærernes allsidige samfunnsengasjement, skriver lektor Harald Bragstad i den forrige jubileumsboken. Eller jubileumsboka, som den avholdte lektor Odd Eriksen ville ha rettet det til. («Skål for et Norge der alle sier bannan,» sa han til rystede medlemmer på et møte i Riksmålsforeningen.)

All stagnasjon ga seg etter hvert. Både elever og lærere trivdes på den nye skolen. Litt mer konforme og velpresset ble vi, kan hende, og muligens litt skoleflinkere. De ville og humørfylte påfunnene

ble færre. Det ble mer krittstreker enn skøyerstreker.

Tonene fra veggen

Kantine fantes ikke den gangen; i storfrikvarteret stod vi i skolegården med matpakkene og hutret i vind og blest. Da hjalp det å få musikk til - en høyttaler ble montert på veggen til gymbygget, og slagermusikken drønnet ut over kvartalet mens tyggingen pågikk i bitende Strinda-sno. En dag hadde en skøyer lagt Hallelujakoret fra Händels «Messias» i platebunken, og da barokkmusikken ljomet fra gymveggen, satte et hylekor i gang blant elevene.

Händel ble avbrutt, og for tusende gang ble det spilt noe besynderlig, hulkende møl av en fyr som jeg oppfattet som Elvis Prestli. Navnet er Elvis Presley, ble jeg fortalt. Han får hete hva han vil, sa jeg; neste år er han borte og glemt, vær sikker!

Vi lærte mye på Strinda realskole og gymnas, men å se inn i fremtiden, det lærte vi ikke.

(Artikkelen er hentet fra Strinda videregående skoles 75-års jubileumsbok i 2008.)

Hans Georg Jürgens, født 1941, Strinda-russ 1960. Frilansjournalist, tidligere ansatt i Aftenposten, Bergens Tidende og Adresseavisen. Har utgitt fire bøker på vers, den siste er «Morderen Olsen». Lager nettavisen satireposten.com.